

Daniel BURDA, moderátor

17:14 minut, posloucháte Region. Severovýchod Vysočiny se stává strategickým místem pro budoucnost České republiky v oblasti energetiky. On jím vlastně už dnes, dá se říci, je. Nejenomže na Bystřicku funguje, byť dosluhuje, poslední uranový důl ve střední Evropě, ale přidávají se úvahy o stavbě hlubinného úložiště jaderného odpadu a obřího podzemního zásobníku zemního plynu. O tom v příštích 20 minutách. Dobrý poslech přeje Dan Burda. A ve studiu už sedí náš dnešní host, generální ředitel státního podniku DIAMO Jiří Jež. Dobrý den.

Jiří JEŽ, generální ředitel státního podniku DIAMO

Dobrý den.

Daniel BURDA, moderátor

Abychom přiblížili, připomněli úlohu DIAMA. Podnik v České republice zejména provádí tedy těžbu uranu, spravuje uzavřená důlní díla, opět hlavně po těžbě uranu. Na okraj můžeme dodat, že sanujete skládku nebezpečných odpadů v Pozdřátkách. No, a s Českou plynárenskou společností jako investorem teď připravujete tu zmíněnou stavbu plynového zásobníku. Bude největší v České republice. Jak jste daleko, nebo blízko té stavbě?

Jiří JEŽ, generální ředitel státního podniku DIAMO

V současné době ladíme smlouvu o průzkumu, příští týden by mohla být podepsána.

Daniel BURDA, moderátor

Je jisté, že to klapne?

Jiří JEŽ, generální ředitel státního podniku DIAMO

No, určitě.

Daniel BURDA, moderátor

Jste si jisti, že ty průzkumy, které ale budou až v červenci, dopadnou dobře?

Jiří JEŽ, generální ředitel státního podniku DIAMO

Ty průzkumy musí dopadnout dobře. My ten masiv známe. Ten je kvalitní, velice kvalitní, ale ten průzkum tam musí být, protože je to stavba téměř za 20 miliard a není možné, aby se do toho šlo jen tak bez průzkumu. Takže to je otázka, že třeba velikosti toho zásobníku a podobně, ale v každém případě ten masiv je vynikající.

Daniel BURDA, moderátor

Je to spíš formální záležitost.

Jiří JEŽ, generální ředitel státního podniku DIAMO

No, tak úplně formální to není, protože musí být pak detailní plány, musí bejt kloudně udělanej rozpočet, všechno, takže se musí přesně vědět, ale o tom, že ten skalní masiv neporušenej o této rozloze tam je, to už známe dávno.

Daniel BURDA, moderátor

A peníze jsou připraveny, jak jste řekl, 20 miliard. Jak je na tom Česká plynárenská?

Jiří JEŽ, generální ředitel státního podniku DIAMO

Tak pochopitelně jsem ty peníze neviděl, ale Česká plynárenská tvrdí, že má zajištěny investory, především USA, pak z Kanady.

Daniel BURDA, moderátor

Kdy se předpokládá, že by se začalo se samotnou ražbou toho zásobníku, tedy ne už s průzkumy?

Jiří JEŽ, generální ředitel státního podniku DIAMO

Tak my ještě budeme tak tři, čtyři roky těžit. Musíme dotěžit ložisko, protože jaksí nechat uran v zemi je nesmysl. Dva roky bysme měli dělat průzkum na zásobníku, který bude pod obcí Milasín. Ten bysme chtěli začít dělat 3. srpna, slavnostní zahájení této akce. Dva roky budeme minimálně rekonstruovat jámu R3 a není těžní stroj, který se bude vyrábět ve Švédsku, aby se zvedla kapacita a rychlost vyvážení, to nám bude trvat taky tak dva roky. Takže ta těžba toho zásobníku, to ražení těch tunelů by mělo začít za ty dva roky asi.

Daniel BURDA, moderátor

Vy jste zmínil Milasín. Pod kterými tedy všemi vesnicemi by ten zásobník měl být, na jaké rozloze?

Jiří JEŽ, generální ředitel státního podniku DIAMO

Tak ten zásobník bude ve dvou částech. Jeden jednoúrovňový bude pod obcí Milasín a pak čtyřúrovňový, to znamená, bude od 18. do 21. patra bude pod obcí Rodkov.

Daniel BURDA, moderátor

Všechno tedy kilometr pod zemí, ale přesto vnímáte, nebo jsou nějaká rizika pro okolní obyvatelstvo?

Jiří JEŽ, generální ředitel státního podniku DIAMO

Tak rizika nejsou absolutně žádný. To jako, ten plyn tam v žádném případě nemůže bouchnout, nic, to jako je absolutní nesmysl.

Daniel BURDA, moderátor

Z oblasti sci-fi?

Jiří JEŽ, generální ředitel státního podniku DIAMO

Ano, ano, přesně tak.

Daniel BURDA, moderátor

No, a kdyby došlo třeba k úniku plynu, to je něco, na co se ptali obyvatelé Rožné, nemohlo by to zamořit údolí, nebo to půjde nahoru?

Jiří JEŽ, generální ředitel státního podniku DIAMO

Tak kdyby došlo k úniku, tak by to mohlo částečně, ale v žádném případě k tomu nemůže dojít. Bude to kilometr pod zemí, bude to zazátkovaný všechno, dokonalý uzávěry. Tam je to absolutní nesmysl, aby docházelo k nějakému úniku.

Daniel BURDA, moderátor

A ve světě už je to prověřené, vlastně i v České republice, byť v menším rozsahu.

Jiří JEŽ, generální ředitel státního podniku DIAMO

Ano, menší zásobník, který jsme vybudovali zhruba před 20 lety na Hájích u Příbrami pro Prahu, ten bude tak pětinovej kapacitou, co by byl proti na Dolní Rožínce, tak ten už těch 15 let pracuje a zcela bezproblémově, a byly tam horší geologický podmínky. Na té Rožínce máme podstatně lepší podmínky.

Daniel BURDA, moderátor

Připomínám, že ta kapacita tohoto zásobníku by měla být až 300 milionů kubíků plynu. Kolika horníkům dá ražba chodeb pro zásobník práci? Budou to všichni, kteří dnes pracují v uranových dolech v Rožné?

Jiří JEŽ, generální ředitel státního podniku DIAMO

Tak tyhle všichni to nebudou, protože mezi tím zas nabydou expozici, odejdou, ale zhruba bude pracovat stejný počet, možná ještě budeme muset o něco zvýšit kapacitu.

Daniel BURDA, moderátor

A dokončení? Už je termín pevně, nebo ne pevně, to se asi nedá říci, ale zhruba?

Jiří JEŽ, generální ředitel státního podniku DIAMO

Ale tak to se dá celkem dobře odhadnout. Výstavba by mohla trvat sedm, osm let.

Daniel BURDA, moderátor

Říká generální ředitel státního podniku DIAMO Jiří Jež. Na Regionu posloucháte pořad Narovinu. V posledních dnech a týdnech se také hlasitě mluví o možnosti, že by na Bystřicku mohlo vzniknout hlubinné úložiště jaderného odpadu. Správa úložišť radioaktivních odpadů sice tu lokalitu zatím nemá v seznamu, ale už o jejím zařazení uvažuje. Může vlastně stát zásobník a úložiště vedle sebe?

Jiří JEŽ, generální ředitel státního podniku DIAMO

Ano, stát můžou, vůbec by to ničemu nebránilo. Já jsem přesvědčenější, že tato lokalita je pro to opět nejvhodnější v celé republice, protože horniny jsou zde velice vhodné. A navíc tím, že zde již 52 let provádíme těžbu, zaměstnáváme zde rozhodující počet zaměstnanců z okolí, nemáme téměř nikoho z dál, všichni zaměstnanci jsou zde z okolí, přinášíme sem dlouholetou práci, tak ten odpor proti těžbě je nulový, nebo téměř nulový. Zrovna tak jsem přesvědčen, že pokud dojde k rozhodnutí, že by zde mohli stavět podzemní zásobník, tak si myslím, že ten odpor nebude zdaleka takový jako v jiných lokalitách.

Daniel BURDA, moderátor

Podle vás je tady jediná šance pro hlubinné úložiště jaderného odpadu v České republice?

Jiří JEŽ, generální ředitel státního podniku DIAMO

No, tak ne jediná, ale podle mě největší. Pochopitelně bude také záležet na tom, jak dokážou jaksí se vyrovnat s obcema, aby si mysleli, že to postaví a nepůjdou sem žádný kompenzace, tak to v současné době už není možný, jo.

Daniel BURDA, moderátor

Současná nabídka, pokud se nemýlím, je 8 až 12 milionů. Kde konkrétně by mohlo úložiště toho jaderného odpadu na Bystřicku stát? Abychom připomenuli, tuším, že se mluví o okolí Skalky, kde měl být v minulosti mezisklad.

Jiří JEŽ, generální ředitel státního podniku DIAMO

Ta nabídka těch 8 až 12 milionů, pokud vím, tak je pouze za průzkum, jo. Pokud by bylo potom trvalý úložiště, tak pochopitelně by ty nabídky musely být určitě větší, ale v těch miliardách, co to bude stát, tak to by zas nehrálo takovou roli.

Daniel BURDA, moderátor

By se to ztratilo.

Jiří JEŽ, generální ředitel státního podniku DIAMO

No, na Skalce, kde se mělo stavět ne trvalý úložiště, ale mezisklad na 50 až 70 let, tak v současné době už nebude potřeba, protože tu Skalku vlastní ČEZ, my jsme ji sice vyrazili, ale majetkem je ČEZu. ČEZ má dneska sklady na obou elektrárnách, takže ten mezisklad nebude potřebovat. To trvalý úložiště bude potřeba od roku 65, ale sice někdo řekne, to je ještě dlouhá doba, nicméně je to potřeba začít pomalu rozsekávat. Já si myslím, že i ta Skalka taky mohla být vhodná, ale to musí říct odborníci. Opět se to musí prozkoumat. Není možný říct – tady to bude a je to, jo. Překvapuje mě, jak všady lidi brání i průzkumu, přitom ten průzkum jaksí není nic závadného určitě, no, ale...

Daniel BURDA, moderátor

Už je to první krok.

Jiří JEŽ, generální ředitel státního podniku DIAMO

No, je to první krok a tam, kde ta těžba nebyla, nebo už je dávno pryč, to obyvatelstvo se pochopitelně brání.

Daniel BURDA, moderátor

Jak je z pohledu odborníka, vy jste odborník, důležité, abychom v Česku měli to hlubinné úložiště jaderného odpadu?

Jiří JEŽ, generální ředitel státního podniku DIAMO

No, tak je to mimořádně důležitý, protože jaderný odpad, ať chceme, nebo nechceme, tak tady je, produkuje se. Zatím je teda v meziskladech a je nutný to jednou dát natrvalo do země a je to v podstatě, je to sporný, je to téměř drobnost jako jo, z hlediska pohledu odborníka, tak to je absolutně nezávadný. To jsou daleko horší věci, ale zpolitizovalo se to, je z toho velkej humbuk. No, bude se tam muset prostě dát obcím podstatně větší kompenzace, než o které se zatím uvažuje.

Daniel BURDA, moderátor

Protože to tam budou mít opravdu velmi dlouho. Já jak jsem četl, měl by fungovat třeba až 500 tisíc let.

Jiří JEŽ, generální ředitel státního podniku DIAMO

No, tak bude to tam navždy.

Daniel BURDA, moderátor

Navždy, zkrátka navždy. Posloucháte pořad Narovinu na Českém rozhlasu Region. Hostem je generální ředitel státního podniku DIAMO Jiří Jež. Podnik má na starosti zejména těžbu uranu v České republice. Jaká je budoucnost tohoto odvětví, zeptáme se. Poslední uranový důl v Rožně pomalu končí, ostatní jsou už uzavřené tady na území České republiky. Co dál? Co budete dělat?

Jiří JEŽ, generální ředitel státního podniku DIAMO

Především co dál celá Evropa? Evropa v 90. letech utlumila, nebo zavřela veškerou uranovou těžbu, přitom je to největší odběratel uranu na celém světě, ani USA neodbírají takové množství. Odebírá se, nebo se ročně zpracovává obrovský množství. A těží se pouze v Dolní Rožínce. Zde ložisko končí, ložisko je v činnosti 52 let a je to světový rekord. Žádný uranový důl hlubinný na světě nevydržel takto dlouho. Nicméně za tři, za čtyři roky se bude končit, protože průzkum pod 24. Patrem neukázal dostatečně kvalitní zásoby tak, abysme mohli prohlubovat jámy a zvedat kapacitu těžných strojů. Ekonomicky by se to nevyplatilo. Takže jsme dneska v poslední části, která nám vydrží ty tři, čtyři roky. A pak co dál. No, Brzkov, Podomín a tyhle ty lokality, to podle mě nepřichází v úvahu, protože ty zásoby tam nejsou tak veliký, ale je zde obrovské ložisko ve Stráži pod Ralskem, kde na osmi lokalitách, které jsou poměrně velice blízko u sebe, je k dispozici 115 tisíc tun, což je světový ložisko. Za celých 60 let bylo u nás vytěžený 110 tisíc tun, takže zde je k dispozici ještě víc, než bylo doteďka vytěženo. **A já jsem opět přesvědčen, že se jednou do toho půjde. V současné době zas odpor obyvatelstva obrovské, v současné době neprůchodný, ale věřím tomu, že se časem toto změní.**

Daniel BURDA, moderátor

Vy mluvíte o těch obrovských zásobách, tak proč se netěží tam a těží se tady?

Jiří JEŽ, generální ředitel státního podniku DIAMO

No, protože tady se těží celých 52 let. Ta těžba je zde i levnější, než by byla tam, protože zařízení dávno odepsané, jámy vyhloubené, všechno dneska už v podstatě jsou tam jen téměř přímý náklady, odpisy skoro žádný. Tam se to bude muset zbudovat. **Ale hlavně tady není odpor obyvatelstva.** Lidi jsou rádi, že mají práci, že tady těžba je, že se tady zaměstnává tisíc lidí. **Tam to téměř nikdo nechce. Těžba se tam zastavila před 15 lety, kde lidi se rozešli, šli dělat jinam a dneska už to nikdo nechce.**

Daniel BURDA, moderátor

Kdy vy osobně očekáváte, že nastane ta doba, že by se opět mohlo začít třeba ve Stráži těžit, a nejenom proto, že nebude třeba odpor obyvatelstva, také že by to bylo rentabilnější?

Jiří JEŽ, generální ředitel státního podniku DIAMO

Tak absolutně rozhodující je ten odpor obyvatelstva. Víme, jak se všichni politici chovají, jak se k tomu všichni staví. A pokud je tam ten odpor obyvatelstva, tak s těžba nebude. Musí se začít vysvětlovat, musí se prokázat, že to bude zcela neškodný, což dneska už ty metody to umožňují a podobně. Musí se vést široká diskuse a přesvědčit o tom, že když tady máme v zemi surovinu za 500 miliard, tak že je škoda ji tam nechat, jo. A navíc může se stát, že ty země, který dneska produkují, dneska se absolutně do čela dostal Kazachstán, předběhl už Austrálii a podobně. Jsou to kolikrát země nestabilní, v Africe, tam jsou Namibie a podobně, tam jsou taky značný ložiska. A může se stát, že ta surovina nebude zcela běžně k dispozici. Jak říkám, ta celá Evropa v ničem není tak závislá jak v dovozu uranu, ani v plynu ani v ropě, všechno zastavila a dováží, ale to taky nemusí být vždy pravda.

Daniel BURDA, moderátor

Vraťme se sem na Vysočinu. Vy jste říkal, že Polná, Brzkov nepřipadá v úvahu, ale může se stát, že by to bylo někdy rentabilní?

Jiří JEŽ, generální ředitel státního podniku DIAMO

A tak stát se to může. Ono ne zas, že by to úplně nepřipadalo. Tam je k dispozici šest tisíc tun, ale jestliže máte jinou lokalitu, kde je 115, tak nepůjdete pro šest tisíc, jo. Ale opět jako že by se tam jednou pro to třeba nešlo, ale v současné době ne.

Daniel BURDA, moderátor

Co se stane s uranovým odkalištěm u Rožné? Také se uzavře, nebo může být využíváno dálkově na zpracování rudy?

Jiří JEŽ, generální ředitel státního podniku DIAMO

Tak kdyby se šlo do toho Brzkova a Polné, tak určitě by se ta ruda zpracovála na Dolní Rožínce. Je to 50 kilometrů a nestavěla by se pro to nová úpravna s novým odkalištěm. Pokud by se začalo těžit ve Stráži, tak určitě to už je 250 kilometrů, to už ta přeprava by nebyla ekonomická, to už by se úpravna i odkaliště postavilo tam. Já předpokládám, že se odkaliště po těžbě na Dolní Rožínce zrehabilituje.

Daniel BURDA, moderátor

A ta rekultivace jak dlouho bude trvat? Myslíte, že dnes dokážete přírodě po té těžbě zcela vrátit její původní tvář? Přece jenom uranové odkaliště je obrovská zátěž na Vysočině.

Jiří JEŽ, generální ředitel státního podniku DIAMO

Tak dokážeme bezproblémově. Máme daleko větší kalojemy na Midlovarech, kde byla první centrální úpravna pro celou republiku, zde je těch kalojemů osm dokonce a bez problémů to likvidujeme. To se ví, jak na to, akorát to stojí dost peněz, no.

Daniel BURDA, moderátor

Dá se říci dnes nějaký rozpočet, kolik by zhruba stála rekultivace odkaliště u Rožné?

Jiří JEŽ, generální ředitel státního podniku DIAMO

To se dá říct zcela přesně, protože máme dokonce hotový plány. Máme jaksí, jsme skončili...

Daniel BURDA, moderátor

Doufám, že jste velmi blízko, tak byste to už měli mít.

Jiří JEŽ, generální ředitel státního podniku DIAMO

No, takže ne, je to schválený všechno do konce, ví se, jak na to, bude to stát tak tři miliardy.

Daniel BURDA, moderátor

Tři miliardy. A trvat to bude?

Jiří JEŽ, generální ředitel státního podniku DIAMO

No, tak to je otázka také napájecí oblasti, na to, jak udržet to množství je obrovský. Může to trvat tak deset let.

Daniel BURDA, moderátor

Jiří Jež, generální ředitel státního podniku DIAMO, byl hostem pořadu Narovinu. Hodně pracovních úspěchů, děkuji za návštěvu a na shledanou.

Jiří JEŽ, generální ředitel státního podniku DIAMO

Děkuji také, na shledanou.

Daniel BURDA, moderátor

Loučí se také Dan Burda. Na Regionu začíná podvečer s českými písničkami, hezký poslech.